

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาพฤติกรรมกล้าแสดงออกของวัยรุ่นไทย โดยมุ่งศึกษาว่าสภาพสังคมและขนบการของสังคม เช่น การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ประเภทของโรงเรียน ระดับการศึกษาของพ่อแม่ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ตลอดจนความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกล้าแสดงออกของวัยรุ่นมากน้อยเพียงใด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ปีการศึกษา 2527 โรงเรียนมัธยมในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 12 โรงเรียน ๆ ละ 2 ระดับ ๆ ละ 1 ห้อง กลุ่มตัวอย่างนี้ได้จากการสุ่มแบบหลายชั้น (Multi-Stage Random Sampling) จำนวน 1055 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม 4 ฉบับ คือ

1. แบบสอบถามวัดพฤติกรรมกล้าแสดงออก ซึ่ง รังสรรค์ เท็งนู (2522)

ได้ดัดแปลงมาจาก The Assertion Inventory (Fensterheim and Baer 1975) The Rathus Assertiveness และ Willoughby Schedule (Wolpe 1973) มีจำนวน 50 ข้อ แบบสอบถามเป็นประเภทมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale)

5 ระดับ และแต่ละข้อของแบบสอบถาม 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นการวัดระดับของความไม่สบายใจเมื่อแสดงพฤติกรรมนั้น โดยแบ่งระดับความไม่สบายใจเมื่อแสดงพฤติกรรมนั้นออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด = 1 มาก = 2 ปานกลาง = 3 น้อย = 4 และน้อยที่สุด = 5 ตอนที่ 2 เป็นการวัดความถี่ในการแสดงพฤติกรรมนั้นโดยแบ่งความถี่ในการแสดงพฤติกรรมนั้นออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด = 5 มาก = 4 ปานกลาง = 3 น้อย = 2 และน้อยที่สุด = 1

2. แบบสอบถามเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ซึ่ง สุภิญญา กุลอึ้ง (2522)

ได้ดัดแปลงมาจากแบบสอบถามเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของ ดัน แพเพเซอร์ (2517) แบบสอบถามนี้เป็นการให้นักเรียนรายงานตนเอง จำนวน 60 ข้อ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนละ 20 ข้อ โดยที่ข้อ 1, 4, 7, ..., 58 เป็นการวัดการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่แบบทอดทิ้ง ข้อ 2, 5, 8, ..., 59 เป็นการวัดการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่แบบประชาธิปไตย

และข้อ 3, 6, 9,....., 60 เป็นการวัดการยอมรับเลี้ยงดูของพ่อแม่แบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป แบบสอบถามเกี่ยวกับการยอมรับเลี้ยงดูของพ่อแม่เป็นแบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด = 5 มาก = 4 ปานกลาง = 3 น้อย = 2 และน้อยที่สุด = 1 นักเรียนที่ใดคะแนนตอนหนึ่งตอนใดมากที่สุด โดยมากกว่าคะแนนตอนรองลงมาไม่ต่ำกว่า 5 คะแนน จะถือว่านักเรียนได้รับการยอมรับเลี้ยงดูของพ่อแม่ตามประเภทที่ใดคะแนนสูงสุด

3. แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง ซึ่ง วันทนา ศิริรัตน์ (2522) ได้ดัดแปลงมาจากแบบสอบถามสังกัดแห่งตนของ จริญญา พรหมคำตัน (2519) แบบสอบถามประกอบด้วยประโยคบรรยายตนเอง ซึ่งมีทั้งคำดีและคำไม่ดี จำนวน 100 ข้อ แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ คือ ถ้าในคำดีตอบ ถูกทั้งหมด = 5 ถูกส่วนมาก = 4 ถูกบ้างผิดบ้าง = 3 ผิดส่วนมาก = 2 และผิดทั้งหมด = 1 และถ้าในคำไม่ดีตอบถูกทั้งหมด = 1 ถูกส่วนมาก = 4 ผิดทั้งหมด = 5

4. แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทุกฉบับไปทดลองใช้กับนักเรียนจำนวน 200 คน เพื่อหาคุณภาพของแบบสอบโดยวิธีครอนบาค แอลฟา (Cronbach Alpha) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามดังนี้

1. แบบสอบถามวัดพฤติกรรมกล้าแสดงออก 0.9232
2. แบบสอบถามเกี่ยวกับการยอมรับเลี้ยงดูของพ่อแม่แบบ
 - 2.1 ทอดทิ้ง 0.8079
 - 2.2 ประชาธิปไตย 0.8712
 - 2.3 ให้ความคุ้มครองมากเกินไป 0.8101
3. แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง 0.8721

จะเห็นว่า แบบสอบถามทุกฉบับมีคุณภาพสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยได้ ดังนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้หาคุณภาพเรียบร้อยแล้ว ไปทำการทดลองกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง แล้วรวบรวมกระดาษคำตอบมาตรวจสอบความสมบูรณ์เพื่อนำไปวิเคราะห์ต่อไป

สมมุติฐานในการวิจัยครั้งนี้ คือ

1. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และแบบทอคทิง จะมีพฤติกรรมกล้าแสดงออกสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป
2. นักเรียนที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองสูง จะมีพฤติกรรมกล้าแสดงออกสูงกว่านักเรียนที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองต่ำ
3. นักเรียนระดับมัธยมปลาย จะมีพฤติกรรมกล้าแสดงออกสูงกว่านักเรียนระดับมัธยมต้น
4. นักเรียนโรงเรียนมัธยมสาธิตจะมีพฤติกรรมกล้าแสดงออกสูงกว่านักเรียนโรงเรียนสหศึกษา โรงเรียนชายล้วน และโรงเรียนหญิงล้วน
5. นักเรียนที่ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง จะมีพฤติกรรมกล้าแสดงออกสูงกว่านักเรียนที่ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ
6. นักเรียนที่พ่อแม่ (ผู้ปกครอง) มีการศึกษาสูง จะมีพฤติกรรมกล้าแสดงออกสูงกว่านักเรียนที่พ่อแม่ (ผู้ปกครอง) มีการศึกษาต่ำ

× ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ประเภทต่างกัน มีพฤติกรรมกล้าแสดงออกต่างกัน

1.1 นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีพฤติกรรมกล้าแสดงออกสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป และนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอคทิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2 นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป และนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอคทิง มีพฤติกรรมกล้าแสดงออกไม่แตกต่างกัน

2. นักเรียนที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองสูง มีพฤติกรรมกล้าแสดงออกสูงกว่านักเรียนที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. นักเรียนระดับชั้นมัธยมต้น และนักเรียนชั้นมัธยมปลาย มีพฤติกรรมกล้าแสดงออกไม่แตกต่างกัน

4. นักเรียนที่เรียนในโรงเรียนประเภทต่างกัน มีพฤติกรรมกล้าแสดงออก

ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแยกได้ดังนี้

4.1 นักเรียนโรงเรียนมัธยมสาธิต มีพฤติกรรมกล้าแสดงออกสูงกว่านักเรียนโรงเรียนหญิงล้วน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 นักเรียนโรงเรียนสหศึกษา มีพฤติกรรมกล้าแสดงออกสูงกว่านักเรียนโรงเรียนหญิงล้วน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.3 นักเรียนโรงเรียนชายล้วน และนักเรียนโรงเรียนหญิงล้วน มีพฤติกรรมกล้าแสดงออกไม่แตกต่างกัน

5. นักเรียนที่ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ มีพฤติกรรมกล้าแสดงออกสูงกว่านักเรียนที่ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. นักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาสูง มีพฤติกรรมกล้าแสดงออกสูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

7. นักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกัน และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองต่างกัน มีพฤติกรรมกล้าแสดงออกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งแยกได้ดังนี้

7.1 นักเรียนชั้นมัธยมต้นที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองสูง มีพฤติกรรมกล้าแสดงออกสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมปลายที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองสูง และนักเรียนชั้นมัธยมปลายที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

7.2 นักเรียนชั้นมัธยมต้นที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองต่ำ มีพฤติกรรมกล้าแสดงออกสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมปลายที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองสูง และนักเรียนชั้นมัธยมปลายที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ

7.3 นักเรียนชั้นมัธยมปลายที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองสูง มีพฤติกรรมกล้าแสดงออกสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมปลายที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

8. นักเรียนที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองต่างกัน และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกัน มีพฤติกรรมกล้าแสดงออกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวคือ นักเรียนที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองสูง และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ มีพฤติกรรมกล้าแสดงออกสูงกว่านักเรียนที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองสูง และฐานะ

ทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีพฤติกรรม กล้าแสดงออกสูงกว่่านักเรียนที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองต่ำ และฐานะทางเศรษฐกิจ ของครอบครัวต่ำ และนักเรียนที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองต่ำ และฐานะทางเศรษฐกิจ ของครอบครัวสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

9. นักเรียนที่มีผู้ปกครองมีการศึกษาต่างกัน และได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน มีพฤติกรรมกล้าแสดงออกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งแยกได้ดังนี้

9.1 นักเรียนที่มีผู้ปกครองการศึกษาสูงและได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบ ประชาธิปไตย มีพฤติกรรมกล้าแสดงออกสูงกว่่านักเรียนที่มีผู้ปกครองการศึกษาต่ำและได้ รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอคหึ่ง และนักเรียนที่มีผู้ปกครองการศึกษาต่ำและได้รับการอบรม เลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ

9.2 นักเรียนที่มีผู้ปกครองการศึกษาสูงและได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบ ทอคหึ่ง มีพฤติกรรมกล้าแสดงออกสูงกว่่านักเรียนที่มีผู้ปกครองการศึกษาต่ำและได้รับการ อบรมเลี้ยงดูแบบทอคหึ่ง และนักเรียนที่มีผู้ปกครองการศึกษาต่ำและได้รับการอบรมเลี้ยงดู แบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

9.3 นักเรียนที่มีผู้ปกครองการศึกษาต่ำและได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบ ประชาธิปไตย มีพฤติกรรมกล้าแสดงออกสูงกว่่านักเรียนที่มีผู้ปกครองการศึกษาต่ำและได้รับ การอบรมเลี้ยงดูแบบทอคหึ่ง และนักเรียนที่มีผู้ปกครองการศึกษาต่ำและได้รับการอบรม เลี้ยงดูแบบทอคหึ่ง และนักเรียนที่มีผู้ปกครองการศึกษาต่ำและได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบ ให้ความคุ้มครองมากเกินไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

9.4 นักเรียนที่มีผู้ปกครองการศึกษาสูงและได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบ ให้ความคุ้มครองมากเกินไป มีพฤติกรรมกล้าแสดงออกสูงกว่่านักเรียนที่มีผู้ปกครองการศึกษา ต่ำและได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอคหึ่ง และนักเรียนที่มีผู้ปกครองการศึกษาต่ำและได้รับ การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

จากการศึกษาองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกล้าแสดงออกของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานครครั้งนี้ ผลปรากฏว่า พฤติกรรมกล้าแสดงออก

ของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบหลายด้าน เช่น การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ประเภทของโรงเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ระดับการศึกษาของพ่อแม่ (ผู้ปกครอง) ตลอดจนความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง ซึ่งจะกล่าวถึงรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การเปรียบเทียบพฤติกรรมกล้าแสดงออกของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ประเภทต่าง ๆ

จากการเปรียบเทียบพฤติกรรมกล้าแสดงออกระหว่างนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบทอคทิง และแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป ผลปรากฏว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูประเภทต่างกัน มีพฤติกรรมกล้าแสดงออกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวคือ นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีพฤติกรรมกล้าแสดงออกสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป และนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอคทิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย จะมีความรู้สึกว่าคุณได้รับการยกย่อง ได้รับการยอมรับ และการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ที่พ่อแม่ (ผู้ปกครอง) เปิดโอกาสให้นักเรียนเป็นตัวของตัวเองเต็มที่ ไม่ต้องมีการเก็บกอดอารมณ์หรือยับยั้งการกระทำของตนเอง เด็กมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จด้วยตัวของเขาเอง ทำให้เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่มีลักษณะหนีสังคม เฮิร์ลลอค (Hurlock 1974 : 231-233) ได้ให้ความเห็นว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจะมีความกล้าที่จะแสดงออก มีความอยากรู้อยากเห็น เป็นตัวของตัวเอง มีความคิดสร้างสรรค์ และวางแผนกิจกรรมของตนเองได้ ประสาร พิพย์ชารา (2521 : 34) กล่าวว่า เด็กที่ทางบ้านเลี้ยงแบบบรรยากาศประชาธิปไตย จะทำให้เด็กพัฒนามุขลิกภาพอย่างเต็มที่ เพราะเด็กได้ฟังคำแนะนำต่าง ๆ จากผู้ใหญ่ และรู้จักตัดสินใจ อะไรควรทำอะไรไม่ควรทำ ทำให้เด็กเป็นตัวของตัวเอง และ ดี.วี. มัมเมอริ (D.V. Mummery 1974 : 162) กล่าวว่า ภูมิหลังของครอบครัวที่มีบรรยากาศแบบประชาธิปไตยจะทำให้เด็กยอมรับผู้อื่น และมีพฤติกรรมที่สังคมยอมรับ ส่วนนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป จะรู้สึกว่าตนถูกปฏิเสธไม่ให้ทำอะไรตามใจปรารถนา หรือควบคุมไม่ให้ได้รับความสะดวกในการกระทำที่ตนต้องการ และพ่อแม่มักจะได้รับการคุ้มครองปกป้อง ให้ความช่วยเหลือตลอดเวลา และโคโรซี โรเจอร์ (Dorothy Rogers 1972 : 121-122)

ได้ให้ความคิดเห็นว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป จะมีผลยับยั้งพัฒนาการของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เด็กจะขาดความมั่นใจในตนเอง ขาดความรับผิดชอบ และเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นมักจะใช้ชีวิตถอยหนีมากกว่าจะเผชิญกับปัญหา ซึ่งลักษณะเช่นนี้ ซัลเตอร์ (Salter 1967 : 86) กล่าวว่า เป็นลักษณะของคนที่มีปัญหาในการแสดงออก และวีรยุทธ วิเชียรโชติ (2516 : 16) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบหักห้าม การแสดงออกมีผลทำให้บุคคลรีรอ ขาดความกล้า ขาดความริเริ่มในการดำเนินกิจการให้ก้าวหน้า มีความเกรงใจสูง ทำให้ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น กลายเป็นคนเก็บกด และ ดี.เอ็ม. เลวี (D.M. Levy Cited in Robert Lagarus 1971 : 243-244) กล่าวว่า พ่อแม่ที่ให้ความคุ้มครองมากเกินไปจะทำให้ลูกรับรู้ว่าโลกภายนอกเต็มไปด้วยอันตรายที่น่ากลัว เด็กจะไม่ไวใจผู้อื่นและไม่สามารถพัฒนาทักษะการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้ เพราะการเลี้ยงดูวิธีนี้ไม่เปิดโอกาสให้เด็กมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น และนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง วอลเบอร์ก (Wolberg อ้างในอรทัย ชีเมษุข 2528 : 44) กล่าวว่า เด็กที่ถูกพ่อแม่ปล่อยปละละเลยหรือทอดทิ้ง (Rejection) ไม่ได้รับความรัก ไม่เป็นที่ต้องการ ไม่เป็นที่ยอมรับของพ่อแม่มักจะเป็นคนฉลาดกลัว ดึงเล ไม่มีความรู้สึกมั่นคง อยากได้รับความสนใจจากผู้อื่นตลอดเวลา มักอิจฉา ก้าวร้าว เพราะเห็นว่าทุกสิ่งรอบตัวเป็นอันตรายสำหรับตน และมีความรู้สึกหงอยเหงา โดดเดี่ยว และเมื่อเป็นผู้ใหญ่ก็มีปัญหาในการที่จะรักผู้อื่น หรือมีปัญหาในการที่จะรับความรักจากผู้อื่น และไม่เคยเรียนรู้ที่จะรักใคร ไว้วางใจใคร ไม่ได้เรียนรู้ที่จะรับความรักจากคนใกล้ชิด และยิ่งถ้าพ่อแม่หรือคนเลี้ยงดูละเลยทอดทิ้งไม่ให้ความรัก ไม่ให้ความสนใจอย่างมาก ๆ แล้วเด็กจะมีลักษณะนิสัยและทัศนคติที่ต่อต้านคนอื่น ไม่ต้องการทำอะไรตามกฎเกณฑ์ ตามขอบเขตและตามข้อจำกัดที่วางไว้ มีความวุ่นวายทางอารมณ์อย่างสูง และแสดงออกในลักษณะการตอบโต้ความกดดัน หรือต่อต้านการบีบบังคับรอมตัวที่ตนเองกำลังเผชิญอยู่ นอกจากนี้อาจจะ มีลักษณะชักขึ้น คือร้อนที่แดง ๆ ปนอยู่ด้วย เช่น โทก ลักขโมย ส่ำสอน หรือการกระทำ ความต่าง ๆ และจากการวิจัยของ โอนัวร์ วารีร์กีษ และคณะ (2524 : เอกสาร-โรเนียว อ้างใน วิจิต บุญชื่อ 2525 : 51) พบว่า คนไข้โรคจิตเภทซึ่งมีลักษณะบุคลิกภาพไม่คบใคร เชื่อฟังพ่อแม่ดีมาก ขยันชอบทำงาน ไม่ชอบเที่ยว ใจน้อย อ่อนไหวง่าย ไม่สู้คน ชักฉิว คิดแหม่มาก ไม่เชื่อฟังพ่อแม่เลย ปรากฏว่า พ่อแม่ให้การอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้งเป็นส่วนใหญ่

จากเหตุผลที่กล่าวมานี้อาจทำให้นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีพฤติกรรมกล้าแสดงออกสูงกว่่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป และแบบทอคหึ่ง

การที่นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอคหึ่ง และนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป มีพฤติกรรมกล้าแสดงออกไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอคหึ่ง มีความรู้สึกว่าเขาเองถูกเกลียดชัง ไม่ได้รับความยุติธรรม ไม่ได้รับความเอาใจใส่ ปลอบโยนให้ทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยไม่ได้รับความแนะนำหรือช่วยเหลือเท่าที่ควร มีความรู้สึกว่าเขา และเมื่อทำผิด จะได้รับการลงโทษอย่างรุนแรง ซึ่งการลงโทษนี้ เฟนสเทอร์ไฮม์ (Fensterheim 1975 : 20) กล่าวว่า การลงโทษทำให้เกิดโยงความสัมพันธ์ระหว่างความเจ็บปวดและความกล้าแสดงออก เกิดความคิดว่า การเป็นคนดี คือ การเจียมและการไม่แสดงตัว ส่วนการแสดงความต้องการที่แท้จริงของตนเองเป็นสิ่งชั่วร้าย เป็นความก้าวร้าว ส่วนนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป ไม่มีโอกาสฝึกทักษะทางสังคมมากนัก เพราะพ่อแม่คอยให้ความช่วยเหลือตลอดเวลา และมักจะปฏิเสธไม่ให้เด็กได้กระทำในสิ่งที่ตนต้องการ ลาซารุส (Lazarus 1971 : 234) กล่าวว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป จะรู้สึกว่ากิจกรรมทางปัญญาเป็นสิ่งที่น่าชื่นชมและรู้สึกว่าการปล่อยคดียมากกว่ากิจกรรมในการมีสัมพันธ์ภาพ จากเหตุผลที่กล่าวมาจึงทำให้นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอคหึ่ง และแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป มีพฤติกรรมกล้าแสดงออกไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของสมาน กำเนิด (2520 : 35) ที่พบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ปรับตัวได้ดีกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และแบบปล่อยปละละเลย และผลการวิจัยของ ถิ่น แพเพชร พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีความเกรงใจน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอคหึ่ง และแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป แต่ผลการวิจัยของ สุภิญญา กุลอึ้ง (2523) และประพันธ์ สุทรวาส (2519) พบว่า นักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และแบบทอคหึ่ง มีพฤติกรรมกล้าแสดงออกสูงกว่่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป

2. การเปรียบเทียบพฤติกรรมกล้าแสดงออกของนักเรียนที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองต่างกัน

จากการเปรียบเทียบพฤติกรรมกล้าแสดงออกระหว่างนักเรียนที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองสูง กับนักเรียนที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองต่ำ ผลปรากฏว่า นักเรียนที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองสูง มีพฤติกรรมกล้าแสดงออกสูงกว่านักเรียนที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า "นักเรียนที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองสูง จะมีพฤติกรรมกล้าแสดงออกสูงกว่านักเรียนที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองต่ำ" ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคคลได้แสดงพฤติกรรมตามความสนใจ ตามความคิดเห็น และตามสิทธิที่พึงมี เป็นการแสดงความรู้สึกที่ตรงไปตรงมาทำให้เกิดความสบายใจ ซึ่งการที่บุคคลแสดงพฤติกรรมกล้าแสดงออกนี้ เนื่องจากบุคคลมีความรู้สึกเกี่ยวกับตนเองในทางที่ดี ดังเช่น เฟนสเตอร์ไฮม์ (Fensterheim 1975 : 25) กล่าวไว้ว่า "การที่บุคคลใช้ความกล้าแสดงออกของตนเป็นการสนองมโนภาพเกี่ยวกับตนเอง นั่นคือ การที่บุคคลยึดถือสัจเพื่อตนเองและประพฤตินิสัยที่ตนยกย่องมากเท่าใด ก็ยิ่งจะมีความภูมิใจในตนเองมากยิ่งขึ้น ดังสมการ

$$\text{ความกล้าแสดงออก} = \text{ความภูมิใจในตนเอง}$$

และผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ คอนนาเวย์ (Connaway 1979) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกล้าแสดงออก ความวิตกกังวล และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง ผลการวิจัย ปรากฏว่า คะแนนพฤติกรรมกล้าแสดงออกมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนคะแนนความวิตกกังวล และคะแนนพฤติกรรมกล้าแสดงออก และคะแนนความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองนั้นมีสหสัมพันธ์กันในทางลบอย่างมีนัยสำคัญ สจวร์ต (Stewart 1983) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความกล้าแสดงออก และความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองในคนผิวดำ พบว่า ความกล้าแสดงออกมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ ภาณุจนา พงศ์พฤกษ์ (2523) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกันของพฤติกรรมกล้าแสดงออก ความวิตกกังวล และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง พบว่า บุคคลที่มีพฤติกรรมกล้าแสดงออก ความวิตกกังวล และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง พบว่า บุคคลที่มีพฤติกรรมกล้าแสดงออกน้อย จะมีความวิตกกังวลมากกว่าบุคคลที่มีพฤติกรรมกล้าแสดงออกสูง และ

บุคคลที่มีพฤติกรรมกล้าแสดงออกสูงจะมองเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าบุคคลที่มีพฤติกรรมกล้าแสดงออกน้อย

3. การเปรียบเทียบพฤติกรรมกล้าแสดงออกของนักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกัน

จากการเปรียบเทียบพฤติกรรมกล้าแสดงออกระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมปลาย และนักเรียนชั้นมัธยมต้น ผลปรากฏว่า พฤติกรรมกล้าแสดงออกของนักเรียนชั้นมัธยมปลาย และนักเรียนชั้นมัธยมต้น ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผลการวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า "นักเรียนชั้นมัธยมปลายจะมีพฤติกรรมกล้าแสดงออกสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมต้น"

4. การเปรียบเทียบพฤติกรรมกล้าแสดงออกระหว่างนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนประเภทต่างกัน

จากการเปรียบเทียบพฤติกรรมกล้าแสดงออกระหว่างนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนชายล้วน หญิงล้วน สหศึกษา และสาธิต ผลปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนโรงเรียนสาธิต และนักเรียนที่เรียนโรงเรียนสหศึกษามีพฤติกรรมกล้าแสดงออกสูงกว่านักเรียนที่เรียนโรงเรียนหญิงล้วน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนที่เรียนโรงเรียนสาธิตและนักเรียนที่เรียนโรงเรียนสหศึกษาได้รับการเรียนรู้และการฝึกทักษะทางสังคมเหมือนกับสภาพสังคมจริงมากกว่านักเรียนที่เรียนในโรงเรียนชายล้วน หรือหญิงล้วน ที่สังคมภายในโรงเรียนแตกต่างจากสภาพจริงของสังคม เพราะสภาพจริง ๆ ของสังคมต้องประกอบด้วยบุคคลเพศหญิงและเพศชายไม่ใช่จะมีเพียงเพศหญิงหรือเพศชายเท่านั้น และการอบรมสั่งสอนนักเรียนในโรงเรียนหญิงล้วนมักเข้มงวดในการอบรมให้นักเรียนมีความสงบเสงี่ยม เรียบร้อย อ่อนหวาน มีความเป็นกุลสตรี จึงทำให้เด็กขาดความเป็นอิสระในตนเอง มีโอกาสแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกนอกรอบในโรงเรียนชายล้วนการอบรมสั่งสอนมักเน้นให้นักเรียนมีความแข็งแกร่งและให้อิสระในการแสดงออกและไม่ค่อยจะมีการกำหนดิเตียนเมื่อกระทำสิ่งใดผิดพลาดไปบ้าง ซึ่งทำให้เด็กมีความเป็นอิสระในตนเองมาก ดังนั้นนักเรียนที่เรียนโรงเรียนสาธิตและนักเรียนที่เรียนโรงเรียนสหศึกษาจึงมีพฤติกรรมกล้าแสดงออกสูงกว่านักเรียนที่เรียนโรงเรียนหญิงล้วน แต่ไม่สูงกว่านักเรียนที่เรียนโรงเรียนชายล้วน

5. การเปรียบเทียบพฤติกรรมกล้าแสดงออกของนักเรียนที่ฐานะทางเศรษฐกิจ

ของครอบครัวต่างกัน

จากการเปรียบเทียบพฤติกรรมกล้าแสดงออกระหว่างนักเรียนที่ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง และนักเรียนที่ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ ผลปรากฏว่า นักเรียนที่ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ มีพฤติกรรมกล้าแสดงออกสูงกว่านักเรียนที่ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า "นักเรียนที่ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง จะมีพฤติกรรมกล้าแสดงออกสูงกว่านักเรียนที่ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ" ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะนักเรียนที่ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำจะต้องช่วยเหลือครอบครัวในการทำงาน และจะต้องช่วยเหลือตัวเองมากกว่านักเรียนที่ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง และถ้าพิจารณาจากสภาพทั่วไปของสังคมไทย จะเห็นว่า ผู้ที่มีรายได้น้อยจำนวนมาก ซึ่งต้องต่อสู้ดิ้นรนเพื่อหาเลี้ยงชีพในขณะที่งานอาชีพที่สามารถสร้างความมั่นคงให้ครอบครัวเป็นสิ่งของยากสำหรับผู้มีทุนทรัพย์ต่ำ และจากองค์ประกอบทางเศรษฐกิจที่ค่อนข้างขาดแคลนเช่นนี้ อาจมีส่วนผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่ไม่มีลักษณะยับยั้ง (Inhibit) เพื่อความอยู่รอดในสังคม อันเป็นลักษณะการปรับตัวเพื่อการอยู่รอดของมนุษย์ ดังที่สมิท (Smith 1975 : 25) ได้ให้เหตุผลว่า เงื่อนไขในการปรับตัวของสิ่งมีชีวิต คือ เมื่อกลัวก็เสี่ยงหนี เมื่อโกรธก็ต่อสู้ แต่สำหรับมนุษย์นั้นมีลักษณะพิเศษ คือ มีสมองอยู่ในระดับที่จะใช้ทักษะในการสื่อความหมาย และปัญหาเรื่องการดำรงอยู่ของมนุษย์นั้นเกิดจากการกระทำของมนุษย์ด้วยกัน ดังนั้นท่าทีในการปรับตัว ต่อสู้เพื่อยังชีวิตอยู่ของผู้มีรายได้น้อย จึงอาจแสดงออกมามากกว่าผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง กวดยเหตุผลที่กล่าวมานี้ อาจทำให้นักเรียนที่ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ มีพฤติกรรมกล้าแสดงออกสูงกว่านักเรียนที่ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง

6. การเปรียบเทียบพฤติกรรมกล้าแสดงออกของนักเรียนที่พ่อแม่ (ผู้ปกครอง) มีการศึกษาต่างกัน

จากการเปรียบเทียบพฤติกรรมกล้าแสดงออกระหว่างนักเรียนที่พ่อแม่มีการศึกษาสูง และนักเรียนที่พ่อแม่มีการศึกษาต่ำ ผลปรากฏว่า นักเรียนที่พ่อแม่มีการศึกษาสูงมีพฤติกรรมกล้าแสดงออกสูงกว่านักเรียนที่พ่อแม่มีการศึกษาต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า "นักเรียนที่พ่อแม่มีการศึกษาสูงจะมี

พฤติกรรมกล้าแสดงออกสูงกว่านักเรียนที่พ่อแม่มีการศึกษาคำ" ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพ่อแม่ (ผู้ปกครอง) ที่มีการศึกษาสูงจะให้คำแนะนำ เข้าใจปัญหา ตลอดจนเข้าใจพฤติกรรมต่าง ๆ ของเด็กได้ดีกว่าพ่อแม่ที่มีการศึกษาคำ และจากการศึกษาของ ทิพวรรณ กิตติบูลย์ 2522 : 38, 43-44) พบว่า บิดามารดาที่มีการศึกษาต่างกัน จะอบรมเลี้ยงดูบุตรต่างกัน บิดามารดาที่มีการศึกษาสูงฝึกบุตรให้ประสบความสำเร็จในด้านต่าง ๆ ฝึกให้บุตรเป็นอิสระมากกว่าบิดามารดาที่มีการศึกษาระดับต่ำ ซึ่งฝึกวินัยและลงโทษบุตรรุนแรง และจากการศึกษาของ เคย์ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันต์จันติก 2520 : 28 อ้างอิงจาก Kay 1975 : 30) พบว่า ผู้เลี้ยงดูบุตรที่มีการศึกษาและฐานะเท่านั้น ขาดความสามารถที่จะให้เหตุผลแก่เด็ก จึงใช้อารมณ์และวางอำนาจแทน ทำให้เด็กรู้สึกเป็นศัตรู ไม่กล้าแสดงพฤติกรรมกล้าแสดงออก (Passive Behavior) หรือแสดงพฤติกรรมในรูปแบบก้าวร้าว (Aggressive Behavior) จากเหตุผลที่กล่าวมานี้ อาจทำให้นักเรียนที่พ่อแม่ (ผู้ปกครอง) ที่มีการศึกษาสูงมีพฤติกรรมกล้าแสดงออกสูงกว่านักเรียนที่พ่อแม่มีการศึกษาคำ

จากการศึกษาองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกล้าแสดงออกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร อาจกล่าวได้ว่า พฤติกรรมกล้าแสดงออกของบุคคลเป็นผลสืบเนื่องมาจากสภาพสังคม และกระบวนการทางสังคม และบุคคลที่มีพฤติกรรมกล้าแสดงออกน้อยสามารถที่จะปรับปรุงแก้ไขได้ เพราะพฤติกรรมกล้าแสดงออกไม่ใช่ลักษณะที่ติดตัวมาแต่กำเนิด

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1. หน่วยแนะแนวของสถานศึกษาควรจัดให้มีการวัดพฤติกรรมกล้าแสดงออก และควรจัดให้มีการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกให้แก่บุคคลที่มีปัญหาในการแสดงออก
2. สถานศึกษาควรส่งเสริมให้นักเรียน นิสิต นักศึกษา ได้มีโอกาสแสดงออกซึ่งความคิด ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์
3. สถานศึกษาควรฝึกความเป็นประชาธิปไตยให้แก่ นักเรียน นิสิต นักศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาพฤติกรรมกล้าแสดงออกกับตัวแปรอื่น ๆ เช่น ความสนใจ กลุ่มเพื่อน แบบอย่างทางสังคม วิธีลงโทษของพ่อแม่ และบุคลิกภาพ เป็นต้น
2. ศึกษาพฤติกรรมกล้าแสดงออกของวัยรุ่นทั่วไป ทั้งที่อยู่ในโรงเรียนและนอกโรงเรียน เพื่อนำผลมาเปรียบเทียบกัน
3. ศึกษาพฤติกรรมกล้าแสดงออกของบุคคลในวัยต่าง ๆ ในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ และชั้นของสังคม
4. ศึกษาในเรื่องเดิมโดยเปลี่ยนแปลงวิธีการเก็บข้อมูล และวิธีวิเคราะห์ข้อมูลให้แตกต่างไปจากการวิจัยครั้งนี้ เพื่อจะได้นำผลมาเปรียบเทียบกัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย